

Terugblik op Reusel – De Mierden 75 jaar bevrijd

Uitleg bij de expositie
door John Meulenbroeks.

Van 3 t/m 6 oktober j.l. mochten de inwoners van Reusel - De Mierden getuigen zijn van de herdenking van de bevrijding van de Duitse bezetter door de geallieerde militairen, met name door onze Britse bevrijders.

In het centrum van Reusel is vooral tijdens de laatste septemberweken van 1944 een felle strijd gevoerd, waarbij enorme verwoestingen werden aangericht. Vooral de kerk was het toneel van een verbitterde strijd waar hevige gevechten plaats vonden van man tegen man. De Duitsers zaten op een gegeven moment in het koor van de kerk verscholen, terwijl soldaten van de 4^e Welsh-divisie dekking zochten in de zijbeuken. Geen wonder dat bij deze strijd aan beide zijden veel doden en gewonden vielen. Ook onder de burgerbevolking waren helaas een aantal slachtoffers te betreuren. Als gevolg

van die hevige gevechten verbleef de bevolking in schuilkelders en toen men zich daar ook niet meer veilig voelde, ontvluchtte men massaal het dorp richting Postel en de Mierden. In de nacht van 2 op 3 oktober 1944 vertrokken de Duitsers met stille trom richting Tilburg en was de bevrijding een feit.

Veel nabestaanden van zowel de 21 burger-slachtoffers als de 7 gesneuvelde Britse militairen, die op onze begraafplaats rusten, woonden de diverse ceremonies bij en waren na afloop geroerd en emotioneel door de persoonlijke benadering die wij hadden gekozen voor de herdenking.

Op donderdagavond werden zo'n 45 Britse gasten hartelijk ontvangen door burgemeester Eugster en wethouders in de raadzaal van het

Opvoering van The Armed
Man in de kerk.

gemeentehuis en na een korte toespraak ontvingen de gasten als presentje van de gemeente een exemplaar van het door Frank- Peter van de Goor geschreven boek: "The Battle of Reusel". Het boek beschrijft nauwgezet de militaire situatie vanaf het Albertkanaal in België tot de bevrijding van Reusel op 3 oktober 1944, zowel van Britse als Duitse zijde, met speciale aandacht voor de zeven gesneuvelde militairen die achterbleven in Reusel. Onze gasten waren zeer geïnteresseerd naar de inhoud van het boek. Na afloop van de ontvangst was er gelegenheid in de Heemkamer om nader met elkaar kennis te maken.

Vrijdag begon het programma voor de Britse gasten met een uiteenzetting en werd er een PowerPoint - presentatie vertoond door John Meulenbroeks over de Slag om Reusel. Ademloos was de aandacht en ook het bezichtigen van de tentoonstelling gaf de gasten een goed beeld van de strijd die in 1944 gevoerd werd. De expositie in het gemeentehuis is trouwens nog te bezichtigen tot medio 2020. In de namiddag werd een bezoek gebracht aan het oorlogsmuseum De Bewogen Jaren 1939-1950 in Hooge Mierde waar de nodige informatie werd gegeven door deskundige gidsen.

Per bus vervolgens naar de Abdij van Postel waar Frank-Peter van de Goor vertelde over de rol die de abdij tijdens de oorlog heeft vertolkt. De tocht ging daarna naar het Commonwealth militair kerkhof in Valkenswaard waar Raimondo Bogaars de nodige uitleg verstreekte over het ontstaan en de belangstelling voor de militaire graven. Daniel Davies en zijn dochter Ella hadden hier de gelegenheid om een krans te leggen bij het graf van hun opa Lord Major Davies en dit

gebeurde op een indrukwekkende wijze in het bijzijn van alle Britse gasten.

De Nederlandse gasten werden aan het begin van de middag ontvangen in de Heemkamer door de burgemeester en kregen het identieke programma in de Nederlandse taal gepresenteerd als de Engelse gasten. Ook bij deze groep was de belangstelling en de betrokkenheid groot. Rond de klok van 21.00 uur verzamelden de gasten zich in de Heemkamer om zich vervolgens te begeven naar de kerk waar onder leiding van Cees Wouters harmonie Concordia, ondersteund door een gelegenheidskoor van 55 zangers en zangeressen, de uitvoering presenteerde van The Armed Man. Dit anti-oorlogsconcert, gecomponeerd door Karl Jenkins uit Wales, was speciaal voor deze gelegenheid ingestudeerd. De muziek werd begeleid door een bijbehorende film met veelal oorlogsbeelden. "De kerk" was letterlijk sprakeloos, het was zo ontroerend, pijnlijk, opbeurend en beangstigend en met een grote bewondering voor alle deelnemende muzikanten en zangers. Het was voor alle aanwezigen een heel speciale gebeurtenis die niet snel vergeten zal worden.

De gilden komen de kerk binnen.

Herdenking burger-slachtoffers op het kerkplein.

Kranslegging bij het monument.

De zaterdag was gereserveerd voor de officiële herdenking van alle oorlogsslachtoffers. Vooraf gegaan door de vijf gilden uit onze gemeente met slaande trommen en bazuingeschal werden alle gasten naar de kerk begeleid waar de gildebroeders en -zusters een erehaag vormden als eerbetoon voor onze gasten.

In de kerk leidde de ceremoniemeester achtereenvolgens in: de voorzitter van de stuurgroep Martin Borgmans, burgemeester Jetty Eugster en pastor David van Dijk, onderbroken door een muzikaal intermezzo van het parochieel kerkkoor onder leiding van Anja van Lierop. Vooral het lied "Gij Reusels kerk", wat ook gezongen werd in de revue, maakte veel indruk op de aanwezigen. Ook werden enkele korte passende passages voorgedragen uit Reuselse oorlogsdagboeken.

Uitgangspunt voor de herdenking was om alle slachtoffers zowel burgers als militairen tijdens de herdenking "een gezicht en een verhaal" te

geven. Dit gebeurde voor de burgerslachtoffers op het kerkplein bij het oorlogsmonument. Bernard Fleerackers vertelde in het kort over elk der 21 burgerslachtoffers onder welke omstandigheden hij/zij om het leven was gekomen. Door de nabestaanden werd telkens een foto van hun dierbare op een groot paneel gehangen en bloemen bij het monument gelegd, waarna enige tijd stilte in acht genomen wordt. Het was zo emotioneel dat verschillende aanwezigen tranen in de ogen hadden. Maar de ceremonie werd dan ook met deelneming en veel respect uitgevoerd. Na het zingen van het Reusels Volkslied en een vendelgroet door het gilde vond de kranslegging plaats door de burgemeester. Daarna werd één minuut stilte in acht genomen waarna het Wilhelmus werd gespeeld door harmonie Sirena uit Hooge Mierde.

Onder leiding van Marcel Vosters volgde op de begraafplaats de herdenking van de Britse gesneuvelden. Omdat er ook een Engelse militaire delegatie als gast aanwezig was, hebben we hen ook nauw betrokken bij de plechtigheden. Na een speech voor de Britse gasten, met vertaling voor het Nederlandse publiek, legde Kolonel Nick Lock een krans namens de 160^e Infantry Brigade voor alle Britse militairen die gesneuveld zijn tijdens de Slag om Reusel. Vervolgens legden Anne en Richard Snead - Cox, dochter en zoon van de voormalig commandant Robin Snead - Cox namens alle manschappen van het 6^e Bataljon Royal Welch Fusiliers een krans, waarna majoor Nick Gould dit deed namens alle manschappen van het 4^e Bataljon Welch Regiment. Na deze militaire ceremonie volgden de nabestaanden van Samuel Price, Frederick Murdock, William Traynor, Herbert Hughes, Edward Sheen, Donald Bicknell en

Daniel Davies legt een krans bij het graf van zijn opa in Valkenswaard.

Herdenking op het kerkhof.

Vernon James John, die elk hun poppykrans en foto op het graf plaatsten. Bij de tot nu toe onbekende soldaat Vernon James John was een replica grafsteen geplaatst en de oproep gedaan aan de Commonwealth War Graves Commission onze conclusies over te nemen en deze soldaat een naam op zijn graf te geven. The Exhortation werd voorgedragen door Warrant Officer Richie Davies waarna door Sjeng Hermans The Last Post werd geblazen. Na één minuut stilte in acht te hebben genomen werd de Britse hymne "God save the Queen" gespeeld door Harmonie Sirena. Met een dankwoord van kolonel Nick Lock werd deze ceremonie vervolgens beëindigd.

Na een pauze vertrok men naar de Bloekker voor de onthulling van een nieuw straatnaambord van het pad nabij de Rouwenbogtloop. In deze omgeving heeft zich destijds ook een hevige strijd afgespeeld rond de bevrijding van Reusel. Na het welkom van Thijs van der Zanden, voorzitter van HWR, werd door Richard Snead - Cox een mooie toespraak gehouden, waarna het wandelpad de naam kreeg: 53rd Welch Divisionpad. Een drietal banken en een herinneringsbord zijn door de gemeente Reusel - De Mierden langs het pad geplaatst, zodat onze inwoners tot in lengte van jaren herinnerd zullen worden aan de Britse soldaten die hun leven lieten voor onze vrijheid. De logo's van de diverse militaire onderdelen zijn in de banken aangebracht. Veel van onze Engelse gasten waren erg geroerd door deze gebeurtenis.

De dag werd 's avonds afgesloten met de Memorial Tour, een korte rit door het centrum van de gemeente met verlichte trucks en oude militaire voertuigen georganiseerd door de chauffeursvereniging Reusel. Dit onderdeel van de herdenking viel met name bij onze Britse gasten enorm in de smaak.

Van diverse nabestaanden zijn inmiddels "be-

dankjes" ontvangen, die hun erkentelijkheid nauwelijks kunnen bevatten en hun verwachtingen tijdens hun verblijf in Reusel ver overtroffen hebben. Woorden als indrukwekkend, sprakeloos, emotioneel en ontroerend vielen regelmatig en ook het verzoek hun dank aan allen te willen overbrengen die meegewerkt hebben aan deze herdenking, werd meermalen uitgesproken. Wij willen dat hierbij met veel genoeg doen.

En dan was er natuurlijk de revue "En we duiken nie mer onder".

Dat is een revue, die direct na de oorlog in 1945 is geschreven door enkele Reuselse mensen (pater Dré Wouters, Walter van Veldhoven en Dré Gijsbers) met de bedoeling om geld bij elkaar te brengen voor het herstel van de in de Slag om Reusel zwaar beschadigde Reuselse kerk, die tijdens de laatste oorlogsweken het middelpunt was van een hevige strijd tussen Engelsen en Duitsers. Daarbij werd zelfs de hele toren van de

Frank-Peter van de Goor met kolonel Nick Lock bij het nieuwe wandelpad.

De revue: En we duiken
nie mer onder.

kerk geschoten. De revue werd destijds ruim 40 keer opgevoerd in Reusel en omstreken door leden van het Reusels kerkkoor. De actie werd dan ook genoemd: Zang en spel voor kerkherstel. Dat was een grandioos succes, waarbij ruim f 30.000,- bijeen werd gebracht (voor die tijd een enorm bedrag). Enkele jaren later in de jaren '50, is de revue nog enkele keren opgevoerd en toen was er ook ontzettend veel belangstelling.

Deze revue werd eind september/begin oktober maar liefst 7 keer opgevoerd in manege de Meulenhaai, die voor dit evenement gratis ter beschikking was gesteld. Bijna 3000 toeschouwers woonden de voorstellingen bij. In deze revue, die dus bijna 75 jaar geleden werd geschreven en opgevoerd, worden op een ludieke manier de belevenissen van de Reuselse mens tijdens die 'onderduikperiode' verteld, bezongen en uitgebeeld. De revue was door Jan Maas aangepast aan deze tijd. De spelers, zangers en muzikanten hadden onder leiding

Het koor in de revue.

van regisseur Rita Scheelen en dirigent Theo Bleumer ruim 9 maanden geoefend om er iets moois van te maken. Door een enthousiaste bouwploeg onder leiding van Theo van de Voort werd hard gewerkt aan de bouw en inrichting van het decor. Men was er echt in geslaagd om de manege om te toveren in een heus theater, waarbij zelfs oude militaire voertuigen konden worden ingezet. Dit alles maakte grote indruk op alle aanwezigen. Uit de vele positieve reacties bleek overduidelijk dat het een geweldig succes is geweest, waar ongetwijfeld veel mensen nog lang met plezier en dankbaarheid aan terug zullen denken. In de recensie in het Eindhovens Dagblad lezen we: "Het publiek was bij de uitvoeringen de grote winnaar en klapt de handen blauw voor spelers en zangers. Met name de slotliederen die net na de bevrijding veel gezongen werden, gingen er bij het publiek goed in". Of zoals het werd verwoord in de PC 55: "Het was een ongekend groot evenement. Zowel de deelnemers als het publiek hebben er enorm van genoten. Wat een saamhorigheid en een enthousiasme. Reusel is weer goed op de kaart gezet".

Bent u ook zo onder de indruk als onze gasten tijdens de herdenking en hebt u ook waardering voor de activiteiten die de Heemkunde Werkgroep Reusel voor haar inwoners regelmatig verzorgt?

Dan kunt u ons steunen door lid te worden van de Werkgroep, met een contributie van € 17,50 per jaar. Loop op dinsdagmorgen tussen 10.00 –12.00 uur eens binnen in de heemkamer in het gemeentehuis. U bent van harte welkom en de koffie staat altijd klaar.

Onthulling 53e Welch Divisie-pad

Op zaterdag 5 oktober werd aan de Blokker de naam van het nieuwe wandelpad onthuld. Omdat wij in Reusel tot nu toe geen aandelen hadden van onze bevrijders, werd met medewerking van de gemeente het pad vernoemd naar de 53^e Welch divisie, die in 1944 Reusel hebben bevrijd. Dat gebeurde door Anne en Richard Snead - Cox, dochter en zoon van de voormalig commandant Robin Snead - Cox, die de herdenking in Reusel hebben bijgewoond. Aan het begin van het pad is een informatiebord geplaatst, waarop de strijd, die in Reusel is gevoerd, uiteen wordt gezet. Tevens zijn een drietal banken geplaatst met daarop de logo's van de divisies uit Wales, die Reusel hebben bevrijd.

Tijdens deze plechtigheid hield Richard Snead-Cox de volgende toespraak, waarvan u de Nederlandse vertaling kunt lezen:

Burgemeester Eugster, Marcel, dames en heren, Allereerst wil ik zowel u, burgemeester Eugster, als ook Marcel bedanken voor de uitnodiging aan ons voor vandaag en met name voor het verzoek om het voetpad te onthullen dat is opgedragen aan de 53ste Welch Divisie.

Onze vader bracht 21 jaar door in het leger dat hij in 1949 verliet, maar zoals zo velen sprak hij nooit over zijn ervaringen en Anne en ik waren te jong om hem ernaar te vragen voordat hij enkele jaren nadat hij met pensioen ging ziek werd ten gevolge van leukemie.

Het betekent heel veel voor Anne en mijzelf om naar de plaats te kunnen gaan waar hij zijn laatste veldslag vocht en om de mensen te kunnen ontmoeten die er nu wonen als ook de nakomelingen van hen die samen met mijn vader strenden en om te kunnen luisteren naar hun familie ervaringen.

Onze vader was ongelooflijk trots op zijn regiment en op de 53ste Welch Divisie maar vooral op de soldaten van het 6de bataljon bij wie hem de eer toeviel er het bevel over te mogen voeren nadat lt. kolonel Cadogan gewond was geraakt. Zijn vrienden voor het leven waren zij met wie hij gediend had en zijn gedachten waren voortdurend met hen die sneuvelde.

Hij was een diepgelovige christen en als hij er vandaag bij had kunnen zijn dan zou hij er bij mij op aangedrongen hebben om alle inwoners van Reusel te bedanken voor het niet aflatende medeleven en de eerbied die zij betuigen

Richard en Anne Snead-Cox.

aan hen die vielen en die hier achterbleven na augustus 1944.

We weten dat hij Anne en mij ook zou vragen om een eerbetoon te brengen aan de vele inwoners van Reusel die tragisch op dit cruciale moment tijdens het gevecht om de vrijheid van het dorp hun leven verloren en die de mogelijkheid ontboden werd om met eigen ogen te kunnen aanschouwen wat voor een fraaie plaats en samenleving jullie vandaag de dag gerealiseerd hebben.

Wij hebben het genoeg en de eer om dit te mogen doen.

En nu dus de onthulling.

Ik ben er trots op om de nieuwe naam voor deze plek te onthullen als een eerbetoon aan de 53ste Welch Divisie.

Informatiebord.

